

Odziv na javno obravnavo osnutka predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, EVA 2019-3340-0016

November 2020

Vsebina

1. Uvodna pojasnila.....	1
2. Pripombe.....	2

1. Uvodna pojasnila

Forum za digitalno družbo in Inštitut Digitas se ukvarjata z zagovorništvom na področju digitalne družbe in sodelujeta v javnih razpravah ter posvetovanjih na nacionalni in evropski ravni.

Forum za digitalno družbo je nevladna in neodvisna platforma, ki povezuje raziskovalce, podjetnike, snovalce politik, javne intelektualce in uveljavljene posameznice ter posameznike v naslavljanju današnjih izzivov digitalne družbe. Spodbuja strokovne razprave o digitalni družbi in dialog za boljše politike in zakonodajo. Povezuje različne koncepte in si prizadeva za boljše vodenje in odločanje na vseh ravneh. Forum uživa podporo izobraževalnih in raziskovalnih organizacij, podjetij ter nevladnih organizacij. V javnih posvetovanjih o vprašanih digitalne družbe zagovarja uveljavljanje javnega interesa in varstva potrošnikov ter človekovih pravic. Pri pripravi stališč sodeluje s številnimi relevantnimi deležniki.

Inštitut Digitas zagotavlja podporo delovanju Foruma za digitalno družbo. Prizadeva si za boljše digitalno okolje, vključujoče za vse člane družbe, ki zagotavlja visoko raven varstva človekovih pravic in svoboščin. Strokovno in organizacijsko podpira večdeležniški dialog in organizira domače ter mednarodne dogodke. Sodeluje z izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami, podjetji ter nevladnimi organizacijami iz Slovenije in tujine. V letu 2020 je vzpostavil mednarodno platformo in partnerstvo za dostopne informacijske in komunikacijske tehnologije (IKT). Združuje ekipo mednarodno uveljavljenih strokovnjakov s področja dostopnosti IKT.

Odziv na osnutek predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, EVA 2019-3340-0016, smo pripravili:

- v sodelovanju z gluhami, naglušnimi in gluhoslepimi uporabniki, s katerimi sodelujemo v naših programih,
- na podlagi mednarodnega pregleda stanja dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev in informacijskih in komunikacijskih tehnologij,
- ob upoštevanju ugotovitev študije o prihodnosti dostopnih avdiovizualnih medijskih storitev¹ in
- ob podpori Združenja gluhoslepih Slovenije DLAN in Združenja gluhih Slovenije 14 11.

---

¹ D. Caf. The Future of Accessible Audiovisual Media Services, TV, and Video Programming, Accessible Europe 2019 Background Paper. International Telecommunications Union, oktober 2019, s. 52, § 5. Dokument je dostopen v obliki PDF, za njegov ogled [kliknite tukaj](#).

2. Pripombe

Ugotavljamo, da predlagane spremembe, predstavljene v osnutku predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (EVA 2019-3340-0016)²:

- ne zagotavljajo bistvenega napredka pri dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev v Republiki Sloveniji za osebe z oviranostmi in starejše osebe;
- ne upoštevajo mednarodnega prava človekovih pravic in temeljnih svoboščin, h kateremu se je Republika Slovenija zavezala z ratifikacijo mednarodnih konvencij, zlasti Mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah, Konvencije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije in Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov;
- ne izpolnjujejo minimalne harmonizacije z Direktivo (EU) 2018/1808 o avdiovizualnih medijskih storitvah³;
- v škodo oseb z oviranostmi in starejših oseb odstopajo od dobrih praks v drugih državah članicah EU.

Z namenom harmonizacije Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS) z Direktivo (EU) 2018/1808 o avdiovizualnih medijskih storitvah in upoštevanja prava človekovih pravic, ki ga je Republika Slovenija dolžna spoštovati, in z namenom zagotavljanja dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev, ki je bistveno za udeležbo oseb z invalidnostmi in starejših oseb v družbenem in kulturnem okolju, predlagamo nov 11. člen ZAvMS.

11. člen

Predlagamo, da se 11. člen ZAvMS spremeni tako, da se glasi:

»(1) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev so dolžni nenehno in postopno izboljševati dostopnost do svojih storitev za osebe z invalidnostmi.

(2) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev so dolžni pripraviti akcijske načrte o dostopnosti, ki se nanašajo na nenehno in postopno izboljševanje dostopnosti njihovih storitev za osebe z invalidnostmi. Akcijske načrte so dolžni posredovati agenciji.

(3) Ponudniki avdiovizualnih medijskih storitev enkrat letno, a najkasneje do konca meseca aprila, agenciji poročajo o izvrševanju obveznosti iz prvega odstavka tega člena.

(4) Agencija je dolžna poročati Evropski komisiji o izvajanju prvega odstavka tega člena najkasneje do 19. decembra 2022 in nato vsaka tri leta.

---

² Ministrstvo za kulturo. Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah – (EVA:2019-3340-0016), oktober 2020. Dokument je dostopen v obliki PDF, za njegov ogled [kliknite tukaj](#).

³ Direktiva (EU) 2018/1808 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. novembra 2018 o spremembi Direktive 2010/13/EU o usklajevanju nekaterih zakonov in drugih predpisov držav članic o opravljanju avdiovizualnih medijskih storitev (Direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah) glede na spreminjajoče se tržne razmere, PE/33/2018/REV/1, Ur. l. EU, št. L 303, 28. november 2018, str. 69–92, dostopno na naslednji povezavi: eur-lex.europa.eu/eli/dir/2018/1808/oj.

(5) Agencija upravlja osebam z invalidnostmi na enostaven način dostopno spletno kontaktno točko. Na njej zagotavlja informacije in omogoča sprejemanje pritožb v zvezi z dostopnostjo iz tega člena. Agencija sprejme splošni akt, v katerem uredi postopek obravnave pritožb.

(6) Nujne informacije, tudi javna sporočila in obvestila ob naravnih nesrečah, ki so objavljene preko avdiovizualnih medijskih storitev, morajo biti posredovane na osebam z invalidnostmi dostopen način.«

Utemeljitev

Zagotavljanje dostopnosti avdiovizualnih medijskih vsebin in storitev je bistvena zahteva v okviru zavez, ki jih je Republika Slovenija sprejela z ratifikacijo Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov. Te zahteve se na podlagi Ustave Republike Slovenije uporabljajo neposredno, zakoni in predpisi, ki urejajo pravice oseb z invalidnostmi glede dostopnosti, pa morajo biti skladni s Konvencijo o pravicah invalidov.

Zagotavljanje dostopnih avdiovizualnih medijskih storitev je bistveno za udeležbo oseb z invalidnostmi in starejših oseb v družbenem in kulturnem okolju. V skladu s Konvencijo o pravicah invalidov mora Republika Slovenija brez nepotrebne odlašanja zagotoviti, da si ponudniki medijskih storitev dejavno prizadevajo, da bi bile avdiovizualne medijske vsebine in storitve dostopne osebam z invalidnostmi, zlasti osebam z okvaro vida ali sluha. Ponudniki medijskih storitev bi zahteve glede dostopnosti morali izpolnjevati v okviru postopnega in neprekinjenega procesa, ob upoštevanju praktičnih in neizogibnih omejitev, ki bi lahko preprečile polno dostopnost, kot so programi ali dogodki, ki se predvajajo v realnem času.

Da bi lahko izmerili napredek ponudnikov medijskih storitev pri postopnem zagotavljanju dostopnosti svojih storitev za osebe z okvaro vida ali sluha, bi morali ponudniki medijskih storitev redno, vsaj enkrat letno, poročati o napredku pri izvajanju aktivnosti za zagotavljanje dostopnih avdiovizualnih medijskih storitev.

Pomembno je tudi zagotavljanje dostopnosti nujnih informacij. Nujne informacije, tudi javna sporočila in obvestila ob naravnih nesrečah, ki so objavljene preko avdiovizualnih medijskih storitev, morajo biti posredovane na osebam z invalidnostmi dostopen način. Pri tem je treba upoštevati, da v nekaterih primerih morda ni mogoče zagotoviti nujnih informacij tako, da bi bile dostopne za osebe z oviranostmi. Vendar takšni izjemni primeri ne bi smeli preprečevati, da bi bile nujne informacije objavljene preko avdiovizualnih medijskih storitev.

***

Poleg predloga novega besedila 11. člena ZAVMS, ki ureja dostopnost avdiovizualnih medijskih storitev v skladu z Direktivo 2018/1808 o avdiovizualnih medijskih storitvah, želimo še izpostaviti, da bi Republika Slovenija morala določiti tudi minimalne zahteve glede dostopnosti avdiovizualnih medijskih storitev, kot imajo to urejene druge evropske države. Te zahteve so lahko določene s podzakonskim aktom, ki ga sprejme nacionalni regulatorni organ ali telo, ali pa so vključene v dovoljenja za izvajanje televizijske dejavnosti. Obveze so lahko različne za javno radiotelevizijo in druge ponudnike.

Na podlagi mednarodnega pregleda in posvetovanja z regulatorji še opozarjamo, da bi bilo zelo škodljivo, če bi se obveznosti zagotavljanja dostopnosti kakorkoli pogojevale z (dodatnim) javnim financiranjem zagotavljanja dostopnosti. Kvečjemu je lahko obratno, da je zagotavljanje dostopnosti eden izmed kriterijev pri morebitnem kandidiranju za javna sredstva na podlagi zakona, ki ureja medije, na primer za sredstva za spodbujanje pluralnosti medijev.